
PROGRAM FÖR DELTAGANDE OCH BEDÖMNING

**DELGENERALPLANER FÖR GRUVOMRÅDENA
KARLEBY STAD SAMT KAUSTBY OCH KRONOBY KOMMUNER**

UTKAST

31.8.2021

Sweco, Uleåborg

Innehåll

1	Planeringsområde	2
2	Specifikation av och mål för planeringsuppdraget	4
2.1	Kraven på generalplanens innehåll	4
2.2	Planeringssituation	5
2.2.1	Riksomfattande mål för områdesanvändningen	5
2.2.2	Landskapsplan	5
2.2.3	General- och detaljplaner	7
2.2.4	Övriga planer	7
3	Konsekvensområde	8
3.1	Konsekvenser som ska bedömas	9
4	INTRESSEENTER	9
5	Tidtabell	10
6	Kontaktuppgifter	12

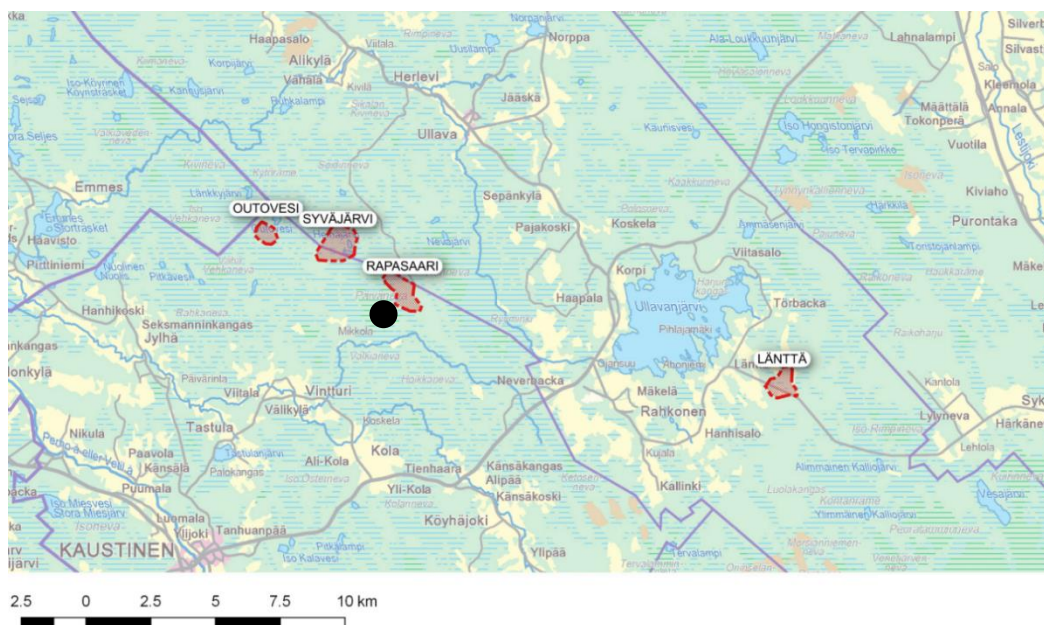
1 Planeringsområde

Litiumprovinsen i Mellersta Österbotten, dvs. Kaustby med omgivningar, har varit känd för sina förekomster av litiumhaltig mineral, **spodumen**, ända sedan decennieskiftet mellan 1950- och 1960-talet. Området har undersökts i flera omgångar under olika årtionden. Undersökningarna har lett till att man hittat tiotals spodumenpegmatitådror och hundratals malmblock.

Keliber Technology Oy är ett finskt gruvbolag som söker och förädlar litiumrika spodumenpegmatitförekomster i Mellersta Österbotten. Bolaget har ett gällande gruvtillstånd för fyndigheter i Syväjärvi (Kaustby) och Länttä, (Ullava), samt malmletningstillstånd för och inmutningsrätter i flera andra spodumenpegmatitförekomster. (Mer information (på finska): <http://keliber.fi/>)

Keliber Technology Oy planerar att utvinna förekomster i Mellersta-Österbottens litiumprovins, närmare bestämt i Outovesi, Syväjärvi, Rapasaari och Länttä, vilka är belägna i Karleby stad samt i Kaustby och Kronoby kommuner. I juni 2020 fattades ett beslut om att börja undersöka möjligheterna att placera en anrikningsanläggning i Päiväneva nära Rapasaari, i stället för i Kalavesi i Kaustby som man hade planerat tidigare. Därtill har man beslutat att öka brytningsvolymerna för malm som ska förädlas till litiumhydroxid, vilket innebär en höjning av produktionskapaciteten för litiumhydroxid från 12 500 ton till 15 000 ton per år. Litiumkemifabriken, där malmkoncentratet vidareförädlas till litiumhydroxid, förläggs till Karleby.

Man har planerat att anrikningsförläggningen ska placeras på den västra/sydvästra sidan av Rapasaari. En del av detta område är en enklav (= ett utskifte) som hör till Kronoby kommun. Gruvområdets och anrikningsanläggningens exakta gränser preciseras allteftersom planarbetet fortskrider.

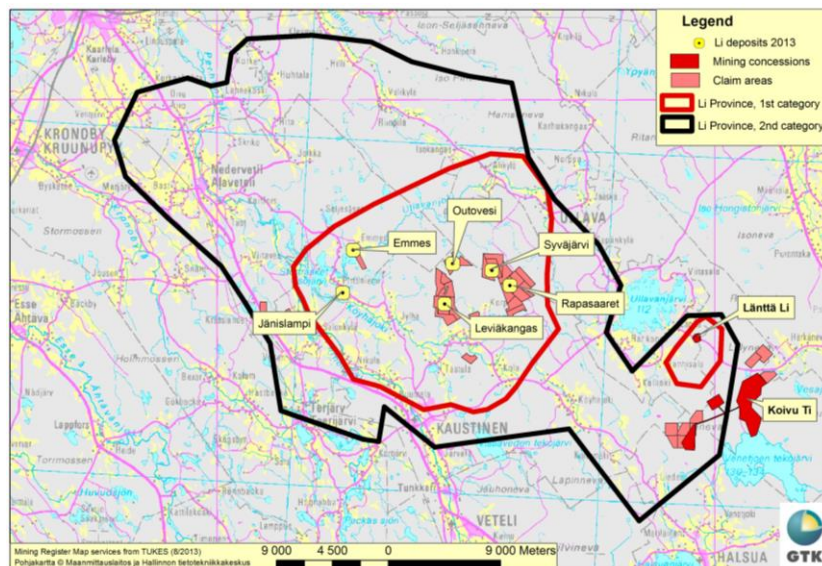
Fyndigheter som man planerar att utvinna. Anrikningsanläggningens ungefärliga läge har markerats med svart intill Rapasaari. Delgeneralplaner utarbetas för områdena: delgeneralplanen för Länttä har utarbetats separat och godkänts hösten 2021.

För de planerade förekomstområdena utarbetas delgeneralplaner. Gruvverksamheten kan inledas på basis av delgeneralplanerna. Delgeneralplanerna utarbetas så att de närliggande förekomsterna i Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari presenteras i ett planområde. Planområdena sträcker sig ut över områden som hör till Karleby stad samt Kaustby och Kronoby kommuner. Förekomsten i Länttä, som ligger längst bort, behandlas som en egen delgeneralplan.

Eftersom det område som ska planläggas (Outovesi-Syväjärvi-Rapasaari-Päiväneva) sträcker sig över flera kommuners område ska planerna i praktiken godkännas i tre delar eftersom kommunerna endast kan fatta beslut om markanvändningen inom sina egna gränser. Delgeneralplanerna läggs fram och godkänns så att delgeneralplanekartan för Karlebys del visar delar av Syväjärvi och Rapasaari. För Kaustbys del omfattar delgeneralplanen Outovesi samt delar av Syväjärvi, Rapasaari och Päiväneva. Enklaven (utskiftet) som hör till Kronoby kommun ligger inom området i Päiväneva och till den del som gäller anrikningsanläggningen i Päiväneva sträcker sig planområdet även till en del som hör till Kronoby kommun.

Att ändra läget för anrikningsanläggningen och öka brytningsvolymerna är sådana ändringar som förutsätter MKB-förfarande och särskilt att anrikningsanläggningen behandlas i en generalplan. Därför görs planarbetet om ända från utkastskedet i fråga om det område som bildas av Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari. Dessa gruvområden och Päiväneva kommer emellertid att ha enhetliga bestämmelser och en gemensam beskrivning. En plankarta som omfattar dessa tre förekomster bifogas till kartmaterialet. Delområdet Länttä godkänns som en egen delgeneralplan i en särskild process i Karleby stad (godkänd av stadsfullmäktige 25.3.2021, inte ännu lagakraftvunnen).

För att brytningen och gruvdriften ska kunna inledas krävs även andra tillstånd (se bilaga 1).

Litiumprovinsen (källa: Mellersta Österbottens litiumprovins och GTK)

Den malm som ska brytas är spodumen (litiumaluminiumsilikat). Ur spodumen kan litium utvinnas genom en anriknings- och förädlingsprocess i flera faser. Bolagets huvudprodukt är litiumhydroxid av batterikvalitet. Kelibers mål på lång sikt är att producera litiumhydroxid av batterikvalitet för att tillgodose den växande marknaden för litumbatterier. Vid förädlingen av malmen fås även biprodukter som ger ett mervärde. För litiumfyndigheterna har Keliber utvecklat en skräddarsydd produktionsprocess med vilken litiumförekomsterna kan utvinnas ekonomiskt och förutsättningar skapas för utvecklingen av en mer långvarig gruvdrift i området.

De reserver av litiumrikt spodumen som återfunnits i Mellersta Österbotten hör till de mest betydande i Europa. Litiumprovinsen i Mellersta Österbotten utgör över 500 km² och endast en bråkdel av den har undersökts. Potentialen att hitta nya litiumförekomster är betydande. Enligt en uppskattning från Geologiska forskningscentralen (GTK) kommer de mineralreserver man känner till i litiumprovinsen att räcka i flera tiotals år.

2 Specifikation av och mål för planeringsuppdraget

Keliber har som ambition att vara det första bolaget i Europa som tillverkar mycket rena litiumkemikalier av egna malmtillgångar.

I gruvlagen (621/2011, 47 §) föreskrivs att gruvdriften ska grunda sig på en plan med rättsverkningar enligt markanvändnings- och bygglagen eller så ska ärendet, med hänsyn till konsekvenserna av gruvdriften, i övrigt vara tillräckligt utrett i samarbete med kommunen, landskapsförbundet och närings-, trafik- och miljöcentralen. Bestämmelser om planens rättsverkningar finns i markanvändnings- och bygglagen. Det här projektet går ut på att utarbeta en delgeneralplan för att undersöka och samordna behoven i anslutning till gruvdriften och eventuella andra markanvändningsmässiga behov, säkerställa en tillräcklig växelverkan med intressenterna samt godkänna en markanvändningsplan med rättsverkningar för utvinningen av fyndigheterna.

Målet är att utarbeta delgeneralplaner för områdena men verksamhetsstarten förutsätter dessutom bl.a. miljö- och vattenhushållningstillstånd. Verksamheten är relativt kortvarig. När gruvdriften avslutats är det tänkt att upphäva delgeneralplanerna för att områdena ska kunna tas i bruk för andra ändamål.

2.1 Kraven på generalplanens innehåll

När en generalplan utarbetas ska landskapsplanen/-planerna tas i beaktande. Andra ämnesshelheter som framhävs särskilt i detta planarbete (MBL 39 §) är att den befintliga samhällsstrukturen utnyttjas, att det ges möjligheter till en trygg, sund och för olika befolkningsgrupper balanserad livsmiljö, att det ordnas verksamhetsbetingelser för kommunens näringsliv, att miljöolägenheterna minskas samt att den byggda miljön, landskapet och naturvärdena värnas.

När det gäller invånarna och näringarna i gruvdriftens influensområde bör man sträva efter att minimera olägenheterna också med hjälp av eventuella generalplanemässiga medel, t.ex. när man fastställer skyddskonstruktioner och vägsträckningar.

2.2 Planeringssituation

2.2.1 Riksomfattande mål för områdesanvändningen

De riksomfattande målen för områdesanvändningen utgör en del av markanvändnings- och bygglagens system för planering av områdesanvändningen. Enligt markanvändnings- och bygglagen (MBL) ska målen beaktas och möjligheterna att uppnå dem främjas vid planering på landskapsnivå, i kommunernas planläggning och i de statliga myndigheternas verksamhet.

Statsrådet fattade beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen år 2000. Målen reviderades förra gången år 2008. Nu har målen setts över på nytt och de nya, reviderade målen trädde i kraft 1.4.2018.

De reviderade riksomfattande målen för områdesanvändningen behandlar följande helheter:

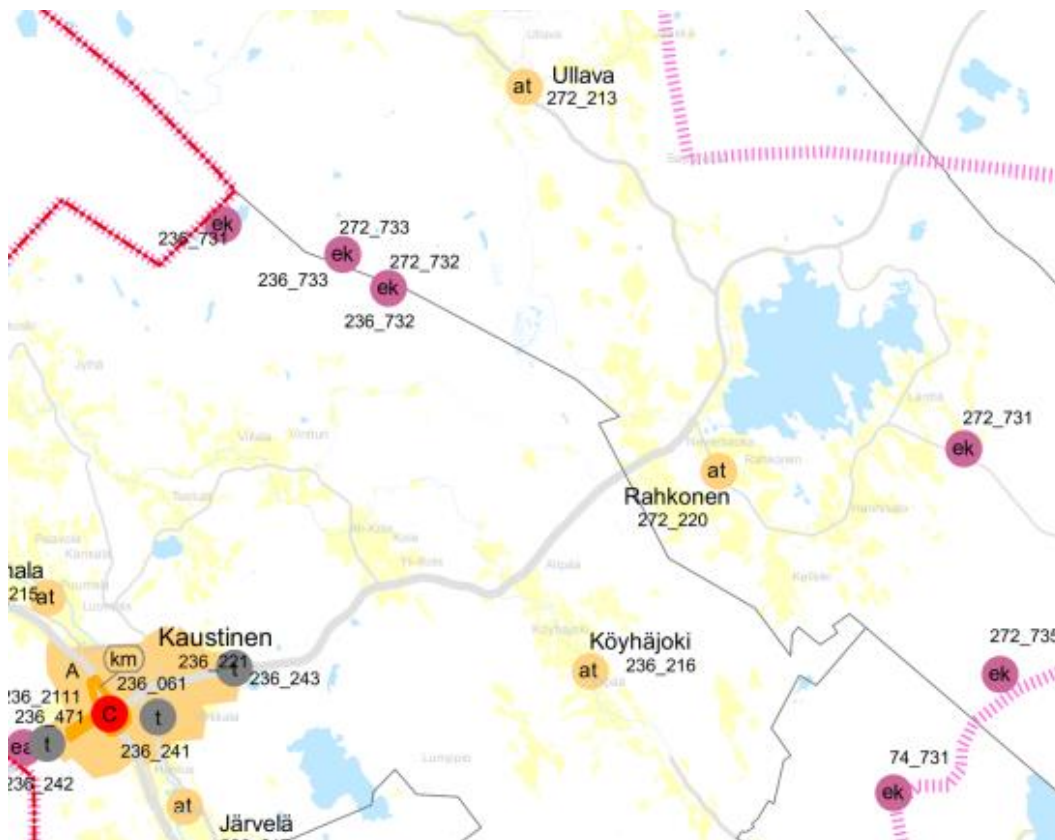
1. Fungerande samhällen och hållbara färdvägar
2. Ett effektivt trafiksystem
3. En sund och trygg livsmiljö
4. En livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturtillgångar
5. En energiförsörjning med förmåga att vara förnybar

Vid planeringen av gruvdriften är det viktigt att beakta bl.a. målet om att utveckla livskraftiga områden och samhällen, målet om att skapa förutsättningar för utveckling av företagsverksamhet och behovet av att förebygga miljö- och hälsoolägenheter.

2.2.2 Landskapsplan

Landskapsplanen tjänar till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen. I Mellersta Österbotten har landskapsplaneringen gjorts i etapper. För närvarande finns det fyra etapplandskapsplaner: miljöministeriet fastställde etapplandskapsplan 4 den 22 juni 2016. Etapplandskapsplan 5 har gjorts anhängig. Planerna behandlar i huvudsak följande teman:

1. etapplandskapsplan: kompletterad och aktuell plan
2. etapplandskapsplan: mångsidig användning av myrar, servicenätet för vindkraftsproduktion och handel, fornminnen samt landskaps- och kulturobjekt
3. etapplandskapsplan: servicenätet för handeln samt områdesreserveringar för jordmaterialstäkt och grundvattenskydd
4. etapplandskapsplan: placeringen av regionalt betydande vindkraft, uppdaterade uppgifter om värdefulla landskapsområden och betydande bebyggda kulturmiljöer
5. etapplandskapsplan: aktualisering av servicenätet för handeln, regionala skjutbanor, områdesstruktur och gruvdrift.

Utdrag ur förslaget till etapplandskapsplan 5 för Mellersta Österbotten.

Beteckningar och bestämmelser i etapplandskapsplanerna 1–3 som ska tas i beaktande vid planeringen av gruvområdena.

I Rapasaari gäller en bestämmelse om zonen för torvproduktionen (), där utgångspunkten också kan vara en ökning i torvproduktionens totala belastning på vattendraget. Därtill tangerar området det nuvarande torvtäktområdet i Päiväneva (), likaså tangerar Outovesi området Länkkjärvenneva. Vid Syväjärvi finns det inga beteckningar i landskapsplanen.

I etapplandskapsplan 4 för Mellersta Österbotten har inga områden som lämpar sig för vindkraft eller andra beteckningar anvisats i gruvområdena.

Etapplandskapsplan 5 har gjorts anhängig. I planförslaget har gruvområdena betecknats som ett "område som lämpar sig som gruvområde". Därtill ingår områdena i ett område med mineralreserver.

(Mer information: (<https://www.keski-pohjanmaa.fi/maakuntakaava-ja-alueiden-kaytto.html>))

Anrikningsområdet i Päiväneva ligger delvis i Kronoby kommuns enklav, dvs. inom landskapet Österbotten. I fråga om Outovesi gränsar planområdet till kommungränsen mellan Kaustby och Kronoby, och samtidigt då även till landskapsgränsen. I planområdet bör man även beakta

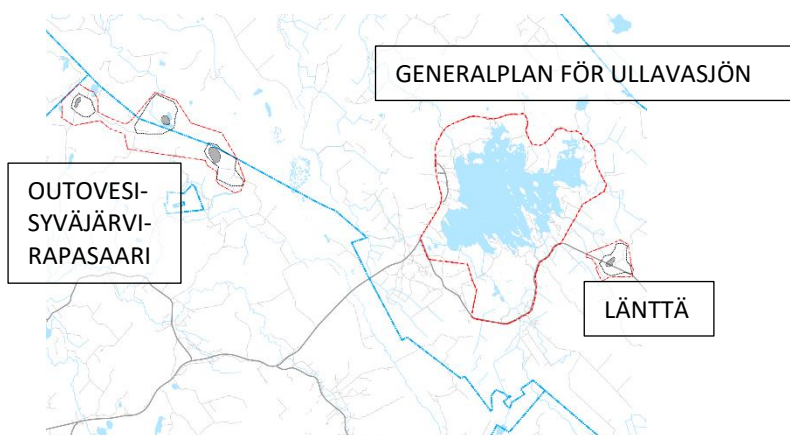
landskapsplaneringen i Kronoby och landskapet Österbotten. I Österbottens landskapsplan 2040 har för enklaven eller närområdena kring Outovesi ingen sådan markanvändning eller sådana behov anvisats som skulle ha betydelse för planeringen av gruvområdet.

2.2.3 General- och detaljplaner

Inga generalplaner eller detaljplaner är i kraft i gruvområdena.

I Karleby håller man på att utarbeta en strategisk generalplan för regionstrukturen som omfattar hela det nya stadsområdet Karleby. Ett utkast till generalplan utarbetades 2011–2012, varefter planarbetet låg på is. Utarbetandet av planutkastet fortsatte 2017.

I Ullava gäller generalplanen för Ullavasjön, som fastställdes 17.5.1999. I enklaven som hör till Kronoby eller i omgivningen kring Outovesi finns inga gällande general- eller detaljplaner.

Gränsen för Ullavasjöns generalplan i förhållande till de preliminära gränserna kring delgeneralplanen för gruvområdena.

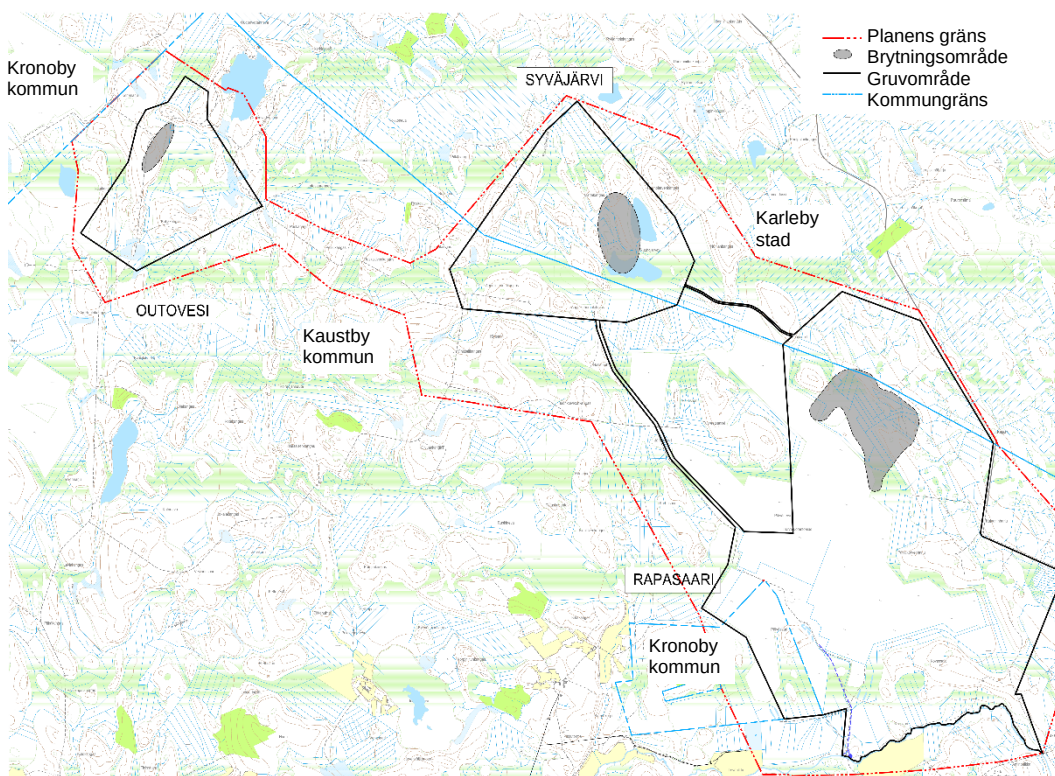
2.2.4 Övriga planer

- För gruvverksamheten görs en miljökonsekvensbedömning (MKB). Resultaten från den och myndigheternas kommentarer till MKB-beskrivningen utnyttjas för utarbetandet av delgeneralplanerna och bedömningen av planernas konsekvenser. MKB-beskrivningen som ska utarbetas på nytt kommer att beaktas i fråga om Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari.
- Gällande miljötillstånd
- Granskningar av trafikförbindelser områdesvisa planer för gruvområdena (layouter).

3 Konsekvensområde

Delgeneralplaneområdena har avgränsats så att de omfattar gruvverksamhetens närinfluensområden (t.ex. avseende buller och betydande dammkonsekvenser). Utöver närinfluensområdet har gruvverksamheten konsekvenser för ett vidsträckt område, t.ex. med anledning av trafiken och tack vare sysselsättningseffekterna och de ekonomiska effekterna.

Eftersom gruvområdena sträcker sig över tre kommuners område bör man vid planarbetet tänka på att områdena läggs fram på samma karta, men att planerna godkänns i tre delar och därför på slutrakan presenteras på egna kartor. För att det ska gå att skapa sig en helhetsbild av områdena görs även i slutet av planarbetet en kartsammanställning av områdena som bifogas kartmaterialet.

Gränser för delgeneralplanerna över förekomstområdena. (I fråga om Rapasaari kommer gränsen att preciseras allteftersom planarbetet fortskrider).

3.1 Konsekvenser som ska bedömas

I enlighet med 9 § i markanvändnings- och bygglagen (MBL) och 1 § i markanvändnings- och byggförordningen (MRA) ska konsekvenser av en plan bedömas i anslutning till

- 1) människornas levnadsförhållanden och livsmiljö
- 2) marken och berggrunden, vattnet, luften och klimatet
- 3) växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna
- 4) region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomi och trafiken
- 5) stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön.

Delgeneralplanerna grundar sig på de utredningar och konsekvenser som behandlats i MKB-beskrivningen och eventuella andra konsekvenser som tagits upp i andra utredningar. Behövliga delar av dessa utredningar kommer att preciseras.

4 INTRESSETER

Intressenter är de vars förhållanden eller förmåner kan påverkas betydligt av planen. Intressenter i detta delgeneralplanearbete är:

- markägarna i området
- invånare och aktörer i Karleby stad samt Kaustby och Kronoby kommuner (bl.a. företagare, föreningar)
- Förvaltningarna i Karleby, Kaustby och Kronoby
- Grannkommuner: Halsö, Kalajoki, Kannus, Lestijärvi, Larsmo, Toholampi och Vetil
- Myndigheter: NTM-centralen i Södra Österbotten, NTM-centralen i Österbotten/näringar, Mellersta Österbottens förbund, Österbottens förbund, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Forststyrelsen, K.H. Renlunds museum, Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdets räddningsverk, Tukes
- samhällsteknik (Fingrid Abp, Trafi)

5 Tidtabell

En MKB-beskrivning (miljökonsekvensbeskrivning) har färdigställts för gruvorna och en motiverad slutsats har sammanställts utifrån den. Utifrån MKB-beskrivningen har ett nytt planutkast utarbetats, och det utgör utgångspunkten även i ansökan om miljö- och vattenhushållningstillståndet.

I och med beslutet som togs i juni 2020 om att flytta anrikningsanläggningen kommer planarbetet att göras om till den del som gäller Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari. Även MKB-förfarandet kommer att startas på nytt och tidtabellen för planarbetet preciseras allteftersom MKB-förfarandet fortskrider.

Fram till beslutet om anrikningsanläggningens läge (juni 2020) hade planläggningen fortskridit enligt följande:

2–4 / 2018

PDB och framläggandet av det

- beskrivning av växelverkan
- Första samrådet med myndigheterna
- möte för allmänheten (tillsammans med mötet i MKB-beskrivningsskedet, planläggningen startas) samt information om planläggningen

3–6 / 2018

Planutkastet framlagt

- utgångsdata och basutredningar
- konsekvensbedömning (MKB den viktigaste källan)
- Karleby stads och Kaustby kommuns beslut om framläggande samt begäranden om utlåtanden
- utlåtanden och åsikter samt bemötanden av dem
- växelverkan (möte för allmänheten, samråd med myndigheter)

8 / 2018 –
3 / 2019

Planförslag

- Karleby stads och Kaustby kommuns beslut om framläggande samt begäranden om utlåtanden
- växelverkan: framläggande och möte för allmänheten
- utlåtanden och anmärkningar samt bemötanden av dem
- växelverkan (samråd med myndigheter)

Efter juni 2020 fortskrider planläggningen enligt följande:

3 / 2021

Godkännande av delområdet Länttä

- Beslutet om var anrikningsanläggningen ska placeras påverkar inte delområdet Länttä, eftersom det är beläget skilt från de övriga gruvområdena och faller helt inom Karleby stads område. Karleby stad har beslutat att godkänna delområdet Länttä som en egen delgeneralplan tidigare än de övriga delområdena.
- beslutet om godkännande fattades 25.3.2021, besvär har anförts över beslutet

6/2020 –
9/2021

Nytt framläggande av **planutkastet** för Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari

- området för anrikningsanläggningen läggs till, behövliga beteckningar och bestämmelser för Päiväneva i närheten av brottet i Rapasaari
- genomgång av den nya MKB-beskrivningen för en uppdatering av konsekvensbedömningen
- samråd med myndigheterna
- Karleby stads samt Kaustby och Kronoby kommuners beslut om framläggande samt begäranden om utlåtanden
- utlåtanden och åsikter samt bemötanden av dem
- vid behov ett möte för allmänheten (planarbetet har presenterats på ett möte i samband med framläggandet av MKB-beskrivningen)

9–12 / 2021

Nytt framläggande av **planförslaget** för delområdena Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari

- Karleby stads samt Kaustby och Kronoby kommuners beslut om framläggande samt begäranden om utlåtanden
- växelverkan: framläggande och vid behov ett möte för allmänheten
- utlåtanden och anmärkningar samt bemötanden av dem
- eventuellt myndighetssamråd (t.ex. som ett arbetsmöte).

12 / 2021

Godkännande av delområdena Outovesi, Syväjärvi och Rapasaari

- Karleby stad samt Kaustby och Kronoby kommuner fattar beslut om godkännande
- 30 dagars tidsfrist för att anföra besvär över beslut om godkännande

6 Kontaktuppgifter

Jaakko Löytynoja vid NTM-centralen i Södra Österbotten ansvarar för myndighetsstyrningen av projektet.

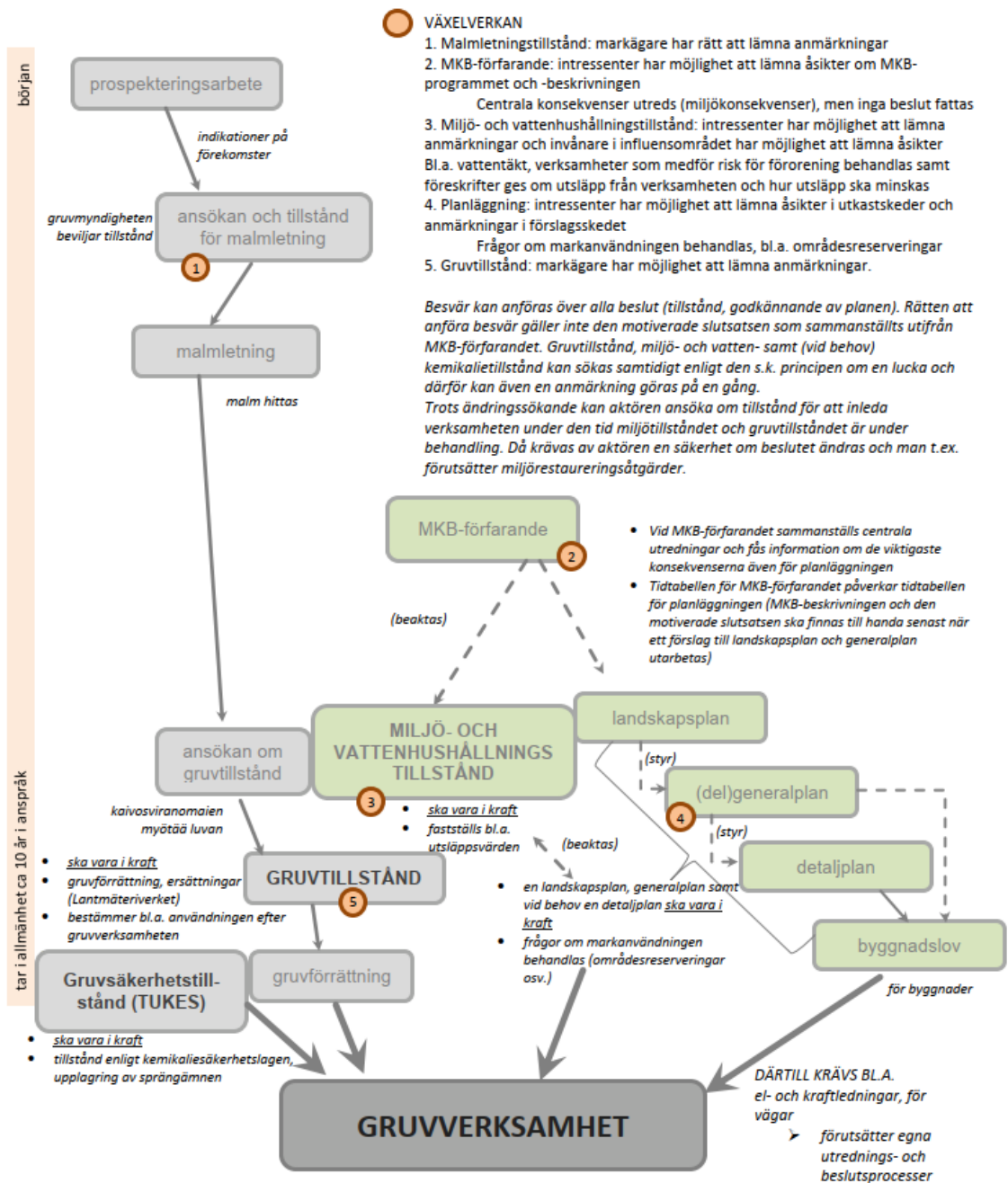
Mer information om planprojektet:

Karleby stad, stadsplaneringschef Jouni Laitinen (tfn 044 7809 360, jouni.laitinen@kokkola.fi)

Kaustby kommun, kommundirektör Arto Alpia (tfn 0400 569 401, arto.alpia@kaustinen.fi)

Kronoby kommun, planläggare Dan Stenlund (tfn 050 5624 924, dan.stenlund@kronoby.fi)

Konsultföretaget som utarbetar planen (Sweco), planerare Johanna Lehto (tfn 040 5133 065, johanna.lehto@sweco.fi)

Ytterligare information, t.ex.: <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/>